

**26 februari
2016**

Onderzoek:

'Dementie en euthanasie'

<http://opiniepanel.eenvandaag.nl>

Over het EenVandaag Opiniepanel

Het EenVandaag Opiniepanel bestaat uit ruim 50.000 mensen. Zij beantwoorden vragenlijsten op basis van een online onderzoek. De uitslag van de peilingen onder het EenVandaag Opiniepanel zijn na weging representatief voor zes variabelen, namelijk leeftijd, geslacht, opleiding, burgerlijke staat, spreiding over het land en politieke voorkeur gemeten naar de Tweede Kamerverkiezingen van 2012. Panelleden krijgen ongeveer één keer per week een uitnodiging om aan een peiling mee te doen. Op de meeste onderzoeken respondeert 50 tot 60 procent van de panelleden.

Dementie en euthanasie

26 februari 2016

Over het onderzoek

Aan het onderzoek deden 33.318 leden van het EenVandaag Opiniepanel mee. Het onderzoek vond plaats van 1 tot en met 16 februari 2016.

Tegelijk vond een onderzoek plaats onder 545 huisartsen. Zie hiervoor het rapport 'Huisartsen over euthanasia bij dementie'.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met onderzoeker Petra Klapwijk
Petra.klapwijk@eenvandaag.nl

Samenvatting

Huisartsen tegen verruiming euthanasie bij dementie

Familie juist positief over nieuwe handreiking

Veel huisartsen hebben grote problemen met de nieuwe handreiking voor euthanasie bij gevorderde dementie. Dat blijkt uit onderzoek van EenVandaag onder 540 huisartsen. Meer dan de helft (61%) van de ondervraagde huisartsen vindt het een slechte zaak dat een dementerende die niet meer zelf kan aangeven wat hij of zij wil toch in aanmerking kan komen voor euthanasie. Het onderzoek werd uitgevoerd in samenwerking met HuisartsVandaag en VPhuisartsen. Familie van dementerenden is juist blij met de nieuwe handreiking. Zij zien hierin een nieuwe mogelijkheid om de wens van hun naaste uit te voeren.

Opiniep
Onlangs maakten de ministeries van Volksgezondheid en van Veiligheid en Justitie in een zogenoemde handreiking duidelijk dat euthanasie ook bij gevorderde dementie mogelijk is, mits er aan een aantal voorwaarden is voldaan. Zo moet de patiënt een wilsverklaring hebben en daar regelmatig met de arts over hebben gesproken. Ook moeten er tekenen zijn van ondraaglijk lijden, zoals pijn, angst of onrust. Tot nu toe kwamen patiënten in de praktijk eigenlijk alleen in aanmerking voor euthanasie als ze nog wilsbekwaam waren.

Weinig bereidheid

Veel ondervraagde artsen zien het als een probleem als de patiënt niet meer weet waar het over gaat. Slechts een kwart van de ondervraagde artsen (24%) zegt in principe bereid te zijn om mee te werken aan een euthanasieverzoek van een dementerende volgens de nieuwe handreiking. De helft (52%) zegt dit niet te willen uitvoeren. Nog eens een kwart (24%) weet het nog niet.

'Niet voor God spelen'

Tegenstanders zien als belangrijkste bezwaar dat de dementerende niet meer zelf kan verwoorden wat hij of zij wil. Dat betekent dat de arts samen met de familie moet

bepalen wat het juiste moment voor de euthanasie is. Veel artsen vrezen conflicten en druk van de familie (91%). Ze benadrukken dat euthanasie 'geen recht' is. Ook voeren ze aan dat dementie het karakter en de wil kan beïnvloeden. In een later stadium kan de patiënt veel vrolijker zijn en is het maar de vraag of deze dan nog steeds uit het leven wil stappen. Artsen geven aan dat ze het gevoel hebben dat ze 'voor God moeten spelen' en zien er tegen op om de euthanasie mogelijk onder dwang te moeten uitvoeren. Een arts zegt: *"Ik vind dat we heel goed voor die mensen moeten zorgen, (...) maar voor mij gaat het dan te ver om zo iemand een injectie te geven om te overlijden. Ik heb dan het gevoel dat ik iets doe waarvoor ik niet ben opgeleid, mensen doodmaken zonder dat dat helpen is."*

Valse verwachtingen?

Veel van de ondervraagde artsen vrezen dat de nieuwe handreiking valse verwachtingen bij patiënten en hun familie creëert. EenVandaag voerde ook een groot onderzoek onder het publiek uit. Met deze handreiking is er veel draagvlak voor euthanasie bij dementie: 87 procent van de 33.000 ondervraagden vindt dat euthanasie in principe mag volgens de voorwaarden van de handreiking. Aan het onderzoek deden ook ruim 4000 mensen mee met een dementerende ouder of partner. Van hen is 90% blij met de nieuwe handreiking. Zij zien die als een nieuwe mogelijkheid om de wens van de dementerende te respecteren en deze onnodig lichamelijk of psychisch lijden te besparen.

Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport Edith Schippers stelt in een reactie aan EenVandaag dat de tegenstand van artsen haar niet verbaast: *"Dat verbaast me niks. Ik denk dat we datzelfde percentage hadden als we de handreiking niet hadden gemaakt, dat dat geen weg voor hen zal zijn en dat mag, we leven in een vrij land. Ons ging het om artsen die daar wel open voor staan, die daar wel mogelijkheden toe zien, die wel eventueel tegemoet zouden willen komen aan een hulpberoep van een patiënt, dat die goed weet wat wel en wat niet mag."*

Dementie en euthanasie: uitslagen

N=33.318

Welkom bij het onderzoek over euthanasie en dementie.

Dementerenden moeten ook euthanasie kunnen krijgen als zij niet meer in staat zijn om zelf aan te geven dat zij uit het leven willen stappen. Dat staat in een nieuwe handreiking voor artsen over euthanasie van de ministeries van Volksgezondheid en van Veiligheid en Justitie.

Hoe kijkt u aan tegen euthanasie in het algemeen? En in hoeverre vindt u dat dit mogelijk moet zijn bij dementie? Heeft u hier zelf in uw omgeving mee te maken?

We vragen u eerst hoe u tegen euthanasie in het algemeen aankijkt.

Vindt u dat euthanasie in principe mag als een patiënt ondraaglijk en uitzichtloos lijdt?

Ja 93%

Nee 5%

Weet niet / geen mening 2%

We willen nu van u weten in hoeverre u vindt dat euthanasie bij dementie moet kunnen of niet.

Tot nu toe vond euthanasie alleen plaats in de beginfase van de dementie, wanneer de patiënt zelf nog in staat is om met de arts te communiceren over de euthanasiewens en het ondraaglijk lijden

Als een demeterende in het beginstadium van zijn of haar ziekte zelf verklaart op die manier niet verder te willen leven, vindt u dan dat euthanasie in principe mag?

Ja 86%

Nee 10%

Weet niet / geen mening 4%

De ministeries van Volksgezondheid en van Veiligheid en Justitie komen nu met een nieuwe handreiking: dementerenden die euthanasie willen, moeten dit ook kunnen krijgen als ze in een vergevorderd stadium van de ziekte zitten en niet meer zelf aan een arts kunnen aangeven dat zij uit het leven willen stappen.

Voorwaarde is wel dat er een schriftelijk euthanasieverzoek moet zijn dat de patiënt eerder zelf heeft opgesteld. Die moet er bovendien regelmatig met een arts over hebben gesproken. Ook moeten er signalen zijn van 'ondraaglijk of uitzichtloos lijden'. Dat kan zich uiten in benauwdheid, pijn, maar ook angsten of agressie.

**Vindt u dat euthanasie in principe mag bij een (gevorderde) dementerende die:
- op dat moment zelf niet meer in staat is om aan te geven dat hij/zij uit het leven wil stappen**

- een schriftelijke wilsverklaring heeft

- regelmatig met de arts over deze wens heeft gesproken

- signalen heeft van 'ondraaglijk en uitzichtloos lijden' (bv pijn of angst).

Ja 87%

Nee 9%

Weet niet / geen mening 4%

'Ik ben blij dat de nieuwe handreiking meer mogelijkheden geeft om een dementerende die uit het leven wil stappen te helpen.'

Mee eens 85%

Mee oneens 9%

Weet niet / geen mening 6%

Oud-verpleeghuisarts Bert Keizer zei in de media dat hij niets met de nieuwe handreiking zal doen: "Omdat je dan iemand moet ombrengen die niet meer weet waar het over gaat."

Vindt u het in principe wel of niet kunnen dat er euthanasie wordt uitgevoerd op een dementerende die zelf niet meer weet waar het over gaat?

Dat vind ik wel kunnen 66%

Dat vind ik niet kunnen 19%

Weet niet / geen mening 15%

Verwacht u dat artsen nu vaker gaan meewerken aan een euthanasie van een dementerende in een gevorderd stadium of verwacht u dat het niet veel verschil zal maken?

Ik verwacht dat artsen vaker gaan meewerken 38%

Ik verwacht dat het niet veel verschil zal maken 50%

Weet niet / geen mening 12%

Wat vindt u van de huidige regelgeving op het gebied van euthanasie?

We bedoelen inclusief de nieuwe handreiking voor euthanasie bij dementie.

De regelgeving moet verruimd worden 56%

De regelgeving is goed zo 27%

De regelgeving moet strenger 7%

Weet niet / geen mening 10%

